

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

24/709 - 19 / EKY001

29.10.2024

Advokatforeningens aksjon våren 2024 – rapportering om konsekvenser for straffesaksbehandlingen

Det vises til e-post 16. august d.å. fra Justis- og beredskapsdepartementet, der det anmodes om rapportering innen utgangen av inneværende måned vedrørende konsekvensene av advokataksjonen våren 2024. Rapporteringen skal benyttes i departementets videre oppfølging, herunder i forbindelse med arbeidet i utvalget som skal utrede salærordningen og regelverket knyttet til den. Departementet har bedt om svar på nærmere angitte spørsmål samt om at rapporteringen utformes på en slik måte at den kan deles med utvalget.

Opplysninger om at det er begjært eller besluttet kommunikasjonskontroll i en sak, og om opplysninger som fremkommer ved kontrollen, er underlagt streng taushetsplikt, jf. straffeprosessloven § 216 i. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for romavlytting, dataavlesning og tvangsmiddelbruk i avvergende øyemed, jf. §§ 216 m, 216 o og 222 d. Opplysninger om og fra slik tvangsmiddelbruk skal også behandles etter reglene i beskyttelsesinstruksen, jf. kommunikasjonskontrollforskriften §§ 7 annet ledd og 9 annet ledd. Det følger av dette at det er begrenset hvor detaljert rapporteringen om konsekvensene av advokataksjonen kan være, herunder legger riksadvokaten til grunn at de spørsmål som er reist i utgangspunktet bare kan besvares i statistisk form og på nasjonalt nivå.

For å få et best mulig grunnlag for å besvare departementets anmodning, har riksadvokaten forelagt spørsmålene for de berørte politidistriktene (Oslo, Sør-Vest, Sør-Øst og Vest) og særorganene (Kripos og Økokrim). Tilbakemeldingene er noe ulikt lagt opp, herunder med ulik form og detaljgrad, og enkelte av svarene er også mer nyanserte enn spørsmålene fra departementet legger opp til. Sammenfatningen i det følgende forutsetter derfor til en viss grad fortolkning og forenklinger. For ordens skyld bemerkes det også at ettersom rapporteringen ikke bare omfatter enkeltsaker, men også sakskomplekser, kan hvert av tilfellene det er rapportert om, omfatte flere straffbare forhold/siktede.

Til spørsmål 1.1.: Til sammen er det rapportert om 9 saker/sakskomplekser der etterforskning, herunder etterforskingsskritt anmodet av utenlandske myndigheter, ikke ble iverksatt/utsatt, eventuelt ble stanset eller vesentlig nedskalert, hovedsakelig på grunn av advokataksjonen.

Til spørsmål 1.2 a): 6 av sakene/sakskompleksene gjaldt mistanke om grov narkotikaovertrødelse (straffeloven § 232 annet ledd), til dels begått av organisert kriminell gruppe (§ 79 bokstav c). De resterende sakene gjaldt mistanke om annen alvorlig kriminalitet, herunder grov menneskehandel. Enkelte av sakene omfattet samarbeid med utenlandske myndigheter.

Til spørsmål 1.2 b): Etterforsking(en) ble ikke iverksatt i 1 tilfelle, stanset i 4 tilfeller og vesentlig nedskalert i 2 tilfeller. I de 2 øvrige tilfellene ble virkningene begrenset, henholdsvis ved at begjæringen om tvangsmiddelbruk ble fremmet overfor og behandlet av en tingrett som ikke var omfattet av aksjonen og ved at etterforskingen ble innrettet på en annen måte enn først planlagt.

Til spørsmål 1.2 c): I 6 tilfeller ble dispensasjon for oppnevning av § 100 a-advokat ikke gitt, mens i 3 tilfeller ble begjæring til retten om tvangsmiddelbruk ikke fremmet fordi dispensasjon ikke ble antatt aktuelt. I 1 av tilfellene der dispensasjon ble avslått, ble begjæringen fremmet overfor og behandlet av en tingrett som ikke var omfattet av aksjonen, jf. også avsnittet over.

Løsrevet fra de konkrete spørsmålene og uten at omfanget kvantifiseres nærmere, opplyser flere av distriktene og særorganene at aksjonen påvirket det generelle aktivitetsnivået innenfor sakstyper der det typisk benyttes skjulte tvangsmidler. Ett distrikt påpeker således at aksjonen har «styrt ressursbruken bort fra flere planlagte prosjekter og bremset aktiviteten særlig på org.krim.-området». Dette synes å være en oppfatning som deles av flere, og også saker om hvitvasking og cyberkriminalitet nevnes som eksempler på sakstyper som har blitt påvirket.

Riksadvokaten bemerker for øvrig at også kvartalsrapporteringene fra de berørte politidistriktene og særorganene, jf. kommunikasjonskontrollforskriften § 10, underbygger at det har vært en nedgang i antall saker som følge av advokataksjonen. Andre kvartal inneværende år rapporterte således de aktuelle distriktene og særorganene om til sammen 14 saker om kommunikasjonskontroll, mens det tilsvarende tallet for andre kvartal 2023, var 22 saker (romavlytting og dataavlesing er ikke omfattet av disse tallene).

Torunn Salomonsen Holmberg
ass. riksadvokat

Esben Kyhring
førstestatsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Gjenpart

Det nasjonale
statsadvokatembetet
Hordaland, Sogn og
Fjordane
statsadvokatembeter
Kripos
Oslo politidistrikt
Oslo statsadvokatembeter
Rogaland
statsadvokatembeter
Sør-Vest politidistrikt
Sør-Øst politidistrikt
Vest politidistrikt
Vestfold, Telemark og
Buskerud
statsadvokatembeter
Økokrim